

Druk nr 1049
Warszawa, 25 października 2002 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-220-02

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z wyrazami szacunku
(-) Leszek Miller

U S T A W A

z dnia2002 r.

o zmianie ustawy - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

Art. 1. W ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1148) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2. otrzymuje brzmienie:

„Art. 2 § 1. Orzekanie następuje w postępowaniu:

- 1) zwyczajnym,
- 2) uproszczonym,
- 3) przyspieszonym,
- 4) nakazowym.

§ 2. Orzekanie w postępowaniu zwyczajnym następuje wówczas, gdy brak jest podstaw do rozpoznania sprawy w postępowaniu uproszczonym, nakazowym albo przyspieszonym.

§ 3. W wypadkach wskazanych w ustawie i na zasadach w niej określonych uprawniony organ może nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego.”;

2) w art. 17 § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Udział w sprawie organu, który złożył wniosek o ukaranie, wyłącza Policję od udziału w sprawie.”;

3) w art. 26:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. O przesłaniu wniosku o ukaranie oskarżyciel publiczny zawiadamia ujawnionego pokrzywdzonego wskazując sąd, do którego wniosek skierowano i pouczając go o uprawnieniach, o których mowa w § 3.”,

b) uchyla się § 2 i 4,

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Pokrzywdzony może w terminie 7 dni od zawiadomienia, o którym mowa w § 1, oświadczyć, że będzie działać obok oskarżyciela publicznego jako oskarżyciel posiłkowy; po upływie tego terminu uprawnienie powyższe wygasa”;

4) art. 38 otrzymuje brzmienie:

„Art. 38 § 1. Do czynności procesowych prowadzonych w postępowaniu w sprawach o wykroczenia stosuje się odpowiednio także przepisy art. 100 § 1 i 6, art. 105, 107, 108, 116-121, 122-127, 128-134, 136, 137, 139 § 1 i § 3, art. 140-142, 156 § 1-4, art. 157, 158 i 160-166 oraz art. 476 § 2 Kodeksu postępowania karnego, a gdy sąd nie orzeka jednoosobowo również art. 109-115 Kodeksu postępowania karnego.

§ 2. Przy pierwszym przesłuchaniu oraz w wypadku, o którym mowa w art. 54 § 7, sprawca wykroczenia ma obowiązek wskazać adres dla doręczeń w kraju; w razie nieuczynienia tego, pismo wysłane pod ostatnio znanym adresem w kraju albo jeżeli adresu tego nie ma, załączone do akt sprawy, uważa się za doręczone, o czym należy go pouczyć.”;

5) w art. 42 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W razie uzasadnionych wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego obwinionego sąd powołuje biegłego psychiatrę. Przepis art. 202 § 4 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.”;

6) art. 53 otrzymuje brzmienie:

„Art. 53. Jeżeli miejsce pobytu sprawcy wykroczenia nie jest znane, sąd może zarządzić ustalenie miejsca jego pobytu przez Policję. Policja ustala też miejsce pobytu z własnej inicjatywy albo może je ustalić na wniosek organu dokonującego czynności wyjaśniających. Sąd może zarządzić przymusowe doprowadzenie obwinionego.”;

7) w art. 54:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W celu ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz zebrania danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie, Policja przeprowadza czynności wyjaśniające. Czynności te w miarę możliwości należy podjąć w miejscu popełnienia czynu bezpośrednio po jego ujawnieniu i zakończyć w ciągu miesiąca.”,

b) § 3, 4, 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Jeżeli okoliczności czynu nie budzą wątpliwości, utrwalenie czynności wyjaśniających można ograniczyć do sporządzenia notatki urzędowej, zawierającej ustalenia niezbędne do sporządzenia wniosku o ukaranie. Notatka powinna zawierać wskazanie rodzaju czynności, jej czasu i miejsca oraz osób uczestniczących, a także krótki opis przebiegu czynności i podpis osoby, która ją sporządziła.

§ 4. Jeżeli okoliczności czynu są inne niż wskazane w § 3, do realizacji celu określonego w § 1 można przesłuchiwać świadków, dokonywać oględzin i przeszukania, okazywać osoby, wzywać do wydania lub okazania dokumentu lub przedmiotu mającego znaczenie dowodowe dla sprawy, a także powoływać i przesłuchiwać biegłych oraz wzywać specjalistów. Utrwalenie tych czynności następuje w formie protokołu ograniczonego do zapisu najbardziej istotnych oświadczeń osób biorących udział w czynności.

§ 5. W stosunku do osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia stosuje się odpowiednio przepisy art. 74 § 3 i art. 308 § 1 Kodeksu postępowania karnego.

§ 6. Należy przesłuchać osobę, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie. Osoba taka ma prawo odmówić złożenia wyjaśnień oraz zgłosić wnioski dowodowe, o czym należy ją pouczyć. Przed przesłuchaniem należy jej wyjaśnić, o jakie wykroczenie może być obwiniona, a zarzut ten wpisuje się do protokołu przesłuchania; przepis § 4 zdanie drugie stosuje się.”,

c) po § 6 dodaje się § 7 w brzmieniu:

- „§ 7. Od przesłuchania osoby, o której mowa w § 6, można odstąpić, jeżeli byłoby ono połączone ze znacznymi trudnościami; osoba ta może nadesłać wyjaśnienia do właściwego organu w terminie 7 dni od odstąpienia od przesłuchania, o czym należy ją pouczyć. Odstąpienie od przesłuchania oraz pouczenie dokumentuje się notatką urzędową.”;
- 8) w art. 55 § 1 otrzymuje brzmienie:
- „§ 1. Czynności wyjaśniające przeprowadza się także w celu uzupełnienia lub sprawdzenia faktów podanych we wniosku o ukaranie w wypadku wskazanym w art. 60 § 1 pkt 7.”;
- 9) w art. 57:
- a) w § 3 punkty 2 i 7 otrzymują brzmienie:
- „2) miejsca zatrudnienia obwinionego oraz w miarę możliwości danych o jego warunkach materialnych, rodzinnych i osobistych,
- 7) danych dotyczących uprzedniego skazania obwinionego za podobne przestępstwo lub wykroczenie, jeżeli oskarżyciel powołuje się na tę okoliczność”;
- b) § 4 otrzymuje brzmienie:
- „§ 4. Do wniosku o ukaranie należy dołączyć materiały postępowania przygotowawczego lub czynności wyjaśniających, a także do wiadomości sądu adresy świadków i pokrzywdzonych, oraz po jednym odpisie wniosku dla każdego z obwinionych.”;
- 10) w art. 59 § 2 otrzymuje brzmienie:
- „§ 2. Jeżeli wniosek o ukaranie odpowiada warunkom formalnym, prezes sądu wszczynając postępowanie zarządzeniem, kieruje sprawę do rozpoznania na rozprawie lub na posiedzeniu albo – w razie zaistnienia okoliczności wyłączających postępowanie lub wskazanych w art. 61 § 1 – odmawia wszczęcia postępowania. Na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania służy zażalenie osobie, która złożyła zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, ujawnionemu pokrzywdzonemu oraz organowi, który wniósł wniosek o ukaranie.”;
- 11) art. 60 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 60. § 1. Prezes sądu, po wszczęciu postępowania, kieruje sprawę na posiedzenie, jeżeli:
- 1) oskarżyciel publiczny wystąpił z wnioskiem o skazanie obwinionego bez przeprowadzania rozprawy,

- 2) obwiniony po wezwaniu go na rozprawę lub zawiadomieniu o jej terminie wystąpił z wnioskiem o skazanie bez przeprowadzania rozprawy,
- 3) zachodzi możliwość rozpoznania sprawy postępowaniu uproszczonym,
- 4) ujawniły się przed rozprawą okoliczności wyłączające postępowanie,
- 5) zachodzi potrzeba wydania postanowienia o niewłaściwości sądu,
- 6) zachodzi potrzeba zbadania, czy nie istnieje podstawa do umorzenia postępowania z powodu oczywistego braku podstaw oskarżenia,
- 7) w sprawie, w której wniosek o ukaranie złożył oskarżyciel posiłkowy, niezbędne jest polecenie Policji lub innemu organowi dokonania określonych czynności dowodowych,
- 8) zachodzi możliwość wydania nakazu karnego,
- 9) zachodzi potrzeba wydania innego rozstrzygnięcia przekraczającego uprawnienia prezesa.

§ 2. O terminie posiedzenia, w wypadkach wskazanych w § 1 pkt 1, 2, 3, 4 i 6 powiadamia się strony i ich przedstawicieli procesowych. Niestawiennictwo prawidłowo powiadomionych osób nie tamuje toku postępowania.

Udział obrońcy, o którym mowa w art. 21 § 1, jest jednak obowiązkowy w posiedzeniu określonym w § 1 pkt 1, 2 i 3.

§ 3. W wypadku wskazanym w § 1 pkt 2 prezes sądu może zarządzić rozpoznanie wniosku obwinionego na rozprawie, jeżeli przyspieszy to bieg postępowania. Wniosek ten rozpoznaje się wówczas przed rozpoczęciem przewodu sądowego.

§ 4. W dalszym postępowaniu sąd nie jest związany oceną faktyczną ani prawną przyjętą za podstawę rozstrzygnięć wydanych w trybie określonym w § 1-3.”;

„Art. 61. § 1. Można odmówić wszczęcia postępowania, a wszczęte umorzyć także wtedy, jeżeli:

- 1) w sprawie o ten sam czyn, jako mający jednocześnie znamiona przestępstwa i wykroczenia, postępowanie karne zostało już prawomocnie zakończone orzeczeniem skazującym lub toczy się postępowanie karne z oskarżenia publicznego,
- 2) wobec sprawcy zastosowano środek oddziaływania w postaci pouczenia, zwrócenia uwagi lub ostrzeżenia albo środek przewidziany w przepisach o odpowiedzialności dyscyplinarnej lub porządkowej, a środek ten jest wystarczającą reakcją na wykroczenie.

§ 2. Na postanowienie o umorzeniu postępowania z przyczyn wskazanych w § 1 przysługuje zażalenie.

§ 3. W sprawie o wykroczenie, w której odmówiono wszczęcia postępowania lub je umorzono, można podjąć postępowanie w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia w sprawie o przestępstwo, jeżeli orzeczeniem tym uniewinniono oskarżonego lub umorzono postępowanie, a nie ustała jeszcze karalność wykroczenia.”;

13) art. 68 otrzymuje brzmienie:

„Art. 68. § 1. Jeżeli obwiniony lub świadek mieszka poza miejscowością, w której ma siedzibę dany sąd, prezes sądu lub sąd może zwrócić się do sądu, na którego terenie działania mieszkają te osoby, o przesłuchanie ich co do wskazanych okoliczności.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do obwinionego lub świadka pozbawionego wolności.”;

14) w art. 74 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli obwiniony odmawia złożenia wyjaśnień albo wyjaśnia odmiennie niż poprzednio lub oświadcza, że pewnych okoliczności nie pamięta, wolno odczytywać w niezbędnym zakresie jego poprzednie wyjaśnienia złożone w trybie art. 54 § 6 lub 7, a także jego wyjaśnienia złożone w charakterze

obwinionego albo oskarżonego przed sądem w tej lub innej sprawie albo w innym postępowaniu przewidzianym przez ustawę. Po odczytaniu protokołu sąd wzywa obecnego obwinionego do wypowiedzenia się co do treści protokołu i o wyjaśnienie zachodzących sprzeczności.”;

15) w art. 76 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepis § 1 stosuje się także do notatek urzędowych, o których mowa w art. 54 § 3, z tym że na żądanie strony sąd przeprowadza na rozprawie czynności dowodowe, których dotyczy notatka, chyba że stwierdza ona okoliczności, którym obwiniony w wyjaśnieniach swych nie zaprzeczał.”;

16) w art. 82 w § 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wobec skazanego na grzywnę orzeka zastępczą karę aresztu, przyjmując jeden dzień aresztu za równoważny grzywnie od 20 do 150 zł, przyjmując, że kara zastępcza nie może przekroczyć 30 dni aresztu; zarządza ponadto wobec osoby czasowo przebywającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na wypadek nieuiszczenia grzywny w terminie 3 dni, zatrzymanie paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy na czas do uiszczenia grzywny lub wykonania zastępczej kary aresztu.”;

17) w dziale IX, po rozdziale 14 dodaje się rozdział 14a w brzmieniu:

„Rozdział 14a

Postępowanie uproszczone

Art. 88a. W postępowaniu uproszczonym stosuje się przepisy o postępowaniu zwyczajnym, jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

Art. 88b. Postępowania uproszczonego nie stosuje się, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 21 § 1 albo należy orzec karę aresztu.

Art. 88c. § 1. W postępowaniu uproszczonym orzeka się na posiedzeniu na podstawie dowodów zebranych w toku czynności wyjaśniających. W wyjątkowych wypadkach prezes sądu lub sąd może zarządzić bezpośrednio przeprowadzenie niektórych dowodów.

§ 2. Strony mogą uczestniczyć w posiedzeniu.

§ 3. Obwiniony może żądać rozpoznania sprawy na rozprawie.

§ 4. Jeżeli sąd uzna za niezbędne rozpoznanie sprawy na rozprawie, kieruje ją na rozprawę i wyznacza termin.

Art. 88d. Prezes sądu, zawiadamiając obwinionego o miejscu i terminie posiedzenia, poucza go o prawie zgłoszenia w terminie 7 dni od daty otrzymania zawiadomienia, żądania rozpoznania sprawy na rozprawie.

Art. 88e. Środki odwoławcze od orzeczeń wydanych w postępowaniu uproszczonym rozpoznaje się na posiedzeniu.”;

18) w art. 93 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Sąd na posiedzeniu może orzec wyrokiem nakaz karny w sprawach o wykroczenia, w których wystarczające jest wymierzenie grzywny. Sąd orzeka bez udziału stron.

§ 2. Orzekanie w postępowaniu nakazowym może nastąpić wyłącznie w sprawie, w której wniosek o ukaranie złożył oskarżyciel publiczny, jeżeli okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Orzekając nakazem karnym sąd uznaje za ujawnione dowody dołączone do wniosku o ukaranie.”;

19) art. 94 otrzymuje brzmienie:

„Art. 94. § 1. Do nakazu karnego stosuje się odpowiednio przepisy art. 504 pkt 1-5 i art. 505 § 1 z wyłączeniem zdania drugiego, a także art. 506 § 1-3 i § 5 Kodeksu postępowania karnego.

§ 2. Na zarządzenie odmawiające przyjęcia sprzeciwu przysługuje zażalenie.

§ 3. Wyrok, którym orzeczono nakaz karny, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub sprzeciw cofnięto, staje się prawomocny.”;

20) w art. 95:

a) uchyla się § 2 i 6,

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli uprawnienie dla funkcjonariuszy określonego organu do nakładania grzywien wynika z innej ustawy, a ustawa ta nie określa wykroczeń, do których stosuje się postępowanie mandatowe, zakres wykroczeń, za które można nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego, określi, w drodze rozporządzenia, właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, mając na względzie konieczność zapewnienia szybkiej reakcji na fakt popełnienia wykroczenia, a także potrzebę należytej ochrony dóbr szczególnie narażonych na naruszenia ze strony sprawców wykroczeń. Rozporządzenie to określa jednocześnie zasady i sposób wydawania upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.”;

21) w art. 97 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W postępowaniu mandatowym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, funkcjonariusz uprawniony do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego może ją nałożyć jedynie, gdy:

- 1) schwytano sprawcę wykroczenia na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia,
- 2) stwierdzi popełnienie wykroczenia naocznie pod nieobecność sprawcy albo za pomocą urządzenia pomiarowego lub kontrolnego, a nie zachodzi wątpliwość co do osoby sprawcy czynu

– w tym także w razie potrzeby po przeprowadzeniu w niezbędnym zakresie czynności wyjaśniających, podjętych niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia. Nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego nie może nastąpić po upływie 14 dni od daty ujawnienia czynu w wypadku, o którym mowa w pkt 1, i 30 dni w wypadku, o którym mowa w pkt 2.”;

22) w art. 98 § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Mandatem karnym, o którym mowa w § 1 pkt 1, może być nałożona grzywna jedynie wobec osoby czasowo przebywającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub nie mającej stałego miejsca zamieszkania albo pobytu. Mandat taki staje się prawomocny z chwilą uiszczenia grzywny funkcjonariuszowi, który ją nałożył.

§ 3. Mandatem karnym, o którym mowa w § 1 pkt 2, może być nałożona grzywna jedynie wobec osoby innej niż wymieniona w § 2. Mandat powinien zawierać pouczenie o obowiązku uiszczenia grzywny w terminie 7 dni od daty przyjęcia mandatu oraz o skutkach nieuiszczenia grzywny w terminie. Staje się on prawomocny z chwilą pokwitowania jego odbioru przez ukaranego.”;

23) w dziale XI, po rozdziale 19 dodaje się rozdział 19a w brzmieniu:

„Rozdział 19a

Ułaskawienie

Art. 113a. W postępowaniu o ułaskawienie stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 55 Kodeksu postępowania karnego z wyłączeniem art. 562 § 2.”;

24) art. 119 otrzymuje brzmienie:

„Art. 119. Do kosztów postępowania stosuje się odpowiednio przepisy art. 616, 617, 618 § 1 i 3, art. 623, 624 § 1, art. 625-627, 630, 633-635, 636 § 1 i 2, art. 637-639 i 641 Kodeksu postępowania karnego, przy czym wydatkami Skarbu Państwa są także wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających.”.

Art. 2. Czynności procesowe dokonane przed wejściem w życie niniejszej ustawy są skuteczne, jeżeli dokonano ich z zachowaniem przepisów dotychczasowych.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Generalnym założeniem kierunku zmian przepisów Kpw jest ich odformalizowanie w celu uproszczenia i przyspieszenia postępowania w sprawach o wykroczenia, które od 17.10.2001 r. toczy się wyłącznie przed sądami.

Zasadniczą propozycją zmiany modelu postępowania w sprawach o wykroczenia jest wprowadzenie nowego trybu uproszczonego i w związku z tym zasady, że postępowanie uproszczone, nakazowe i przyspieszone byłyby trybami podstawowymi, a postępowanie zwyczajne miałyby miejsce tylko wówczas, gdy rozpoznania sprawy w tym trybie zażąda obwiniony albo prezes sądu lub sąd tak postanowi (art. 2 projektu).

Pozostałe podstawowe propozycje dotyczą rozszerzenia stosowania trybu nakazowego i mandatowego oraz kwestii związanych z czynnościami wyjaśniającymi oraz innych służących idei usprawniania postępowania w sprawach o wykroczenia.

Proponowane zmiany omówione zostaną wg systematyki przepisów Kpw.

1. Pokrzywdzony w postępowaniu w sprawach o wykroczenia może wstąpić w rolę oskarżyciela posiłkowego ubocznego albo subsydiarnego. W celu usprawnienia postępowania proponuje się, aby zawiadamiać ujawnionego pokrzywdzonego jedynie o przesłaniu wniosku o ukaranie ze wskazaniem sądu, do którego wniosek skierowano (art. 26 § 1 projektu). Pokrzywdzony miałby siedmiodniowy, nieprzekraczalny termin od zawiadomienia, w którym mógłby oświadczyć, że chce wstąpić w rolę oskarżyciela posiłkowego.
2. W celu uniknięcia konieczności odraczania rozpraw ze względu na to, że obwiniony nie podejmuje wezwań, zmienia miejsce zamieszkania lub nie przebywa pod wskazanym przez siebie adresem, należało wyeliminować odesłanie do art. 139 § 2 Kpk oraz dodać przepis art. 38 § 2 Kpw, który stanowi, że już przy pierwszym przesłuchaniu ma obowiązek wskazać adres doręczeń w kraju z konsekwencjami w zakresie doręczenia. Powyższe rozwiązanie jest tym bardziej uzasadnione, że Kpw nie przewiduje w zasadzie instytucji zawieszenia postępowania, a okres przedawnienia wykroczeń wynikający z art. 45 Kw jest krótki, bowiem sięga dwóch lat. Nowe unormowanie pozwoli na zakończenie postępowania w każdej sytuacji, gdy obwiniony pouczony o skutkach niewskazania adresu nie wywiąże się z obowiązku wynikającego z art. 38 § 2 Kpw.
3. Zmiana przepisu art. 53 służy uporządkowaniu czynności ustalenia miejsca pobytu sprawcy wykroczenia, które należy do Policji. Policja według projektu ustala to miejsce na zarządzenie sądu, z własnej inicjatywy albo na wniosek organu dokonującego czynności wyjaśniających.

Wydanie bowiem zarządzeń Policji nie powinno należeć do organu dokonującego czynności wyjaśniających.

4. W wypadku, gdy należy ustalić czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz istnieje potrzeba zebrania danych do sporządzenia wniosku o ukaranie, przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego nie powinno być fakultatywne (art. 54 § 1 projektu).

Dalsze proponowane zmiany art. 54 zmierzają do odformalizowania czynności wyjaśniających. Gdy okoliczności czynu nie budzą wątpliwości, czynności te można byłoby ograniczyć do sporządzenia notatki urzędowej (art. 54 § 3 projektu). Notatka taka o określonej zawartości podlegałaby odczytaniu na rozprawie (art. 76 § 2), stanowiłaby też podlegający ujawnieniu dowód w postępowaniu uproszczonym (art. 88) i nakazowym (art. 93 § 2). Przy innych okolicznościach czynu utrwalenie czynności wyjaśniających następowałoby w formie skróconego protokołu ograniczonego do zapisu najbardziej istotnych oświadczeń osób biorących udział w czynności (art. 54 § 4 projektu).

Przesłuchanie osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, byłoby – co do zasady – obowiązkowe, z możliwością odstąpienia od tej

czynności, jeżeli łączyłoby się to ze znacznymi trudnościami, osoba ta mogłaby wówczas nadesłać wyjaśnienia w terminie 7 dni (art. 54 § 6 i 7 projektu). Wyjaśnienia złożone w trybie art. 54 § 6 lub § 7 podlegałyby odczytaniu na rozprawie w wypadku określonym w art. 71 § 1.

5. Treść wniosku o ukaranie przez zmianę art. 57 § 3 pkt 2 i 7 ulega w projekcie pewnemu uproszczeniu w związku z trudnościami ustalenia danych dotyczących obwinionego.
6. Proponuje się zrezygnowanie z przewidywania rodzaju i rozmiaru orzeczonej kary lub środka karnego za wykroczenie w przypadku jednoczynowego zbiegu przestępstwa i wykroczenia, ponieważ konstrukcja ta ma charakter zbyt hipotetyczny (art. 61 projektu). Pomiedzy przestępstwami i wykroczeniami zachodzi różnica ilościowa w zakresie szkodliwości społecznej czynu, a zatem z reguły przestępstwo pochłania wykroczenie. Nie stoi to na przeszkodzie ewentualnemu wzięciu pod uwagę wykroczenia jako okoliczności obciążającej przy wymiarze kary za przestępstwo. Ujemną stroną dotychczasowego rozwiązania była konieczność prowadzenia równoległe postępowań za przestępstwo i wykroczenie, zwłaszcza w przypadku gdy wykroczenie było zagrożone karą jednorodząją, a za przestępstwo zagrożone karą alternatywnymi orzeczono inną karę.

Usprawnienie postępowania w sprawach o wykroczenia wymagałoby, aby uprawnienia w nim przysługiwały co do zasady stronom. Dlatego proponuje się rezygnację z prawa składania zażalenia na umorzenie przez osobę zawiadamiającą o popełnieniu wykroczenia, a nie będącą stroną (art. 61 § 2 projektu).

7. Natychmiastowa wykonalność wyroku skazującego jest możliwa w stosunku do osoby czasowo przebywającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo nie mającej na nim stałego miejsca zamieszkania lub miejsca stałego pobytu (art. 84 § 4). W takim wypadku sąd zarządza natychmiastowe osadzenie skazanego w zakładzie karnym.

Proponowana zmiana dotyczy zróżnicowania wykonania zastępczej kary aresztu wobec skazanego na grzywnę będącego osobą czasowo przebywającą na terytorium RP a wobec skazanego będącego osobą nie mającą stałego miejsca zamieszkania lub stałego miejsca pobytu. Zarządzenie bowiem na wypadek nieuiszczenia grzywny w terminie 3 dni, zatrzymania paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy na czas uiszczenia grzywny lub wykonania zastępczej kary aresztu dotyczyć powinno wyłącznie osoby czasowo przebywającej na terytorium RP.

8. Istota proponowanego postępowania uproszczonego (rozdz. 14a projektu) polega na rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu, w którym mogą uczestniczyć strony, co implikuje zmianę przepisu art. 60.

Sąd orzekałby na podstawie dowodów zebranych w toku czynności wyjaśniających, które wg propozycji projektu zawsze przeprowadza się (art. 54 § 1 projektu). W wyjątkowych wypadkach będzie możliwe bezpośrednie przeprowadzenie dowodów.

Postępowanie uproszczone ma być wyłączone w wypadkach gdy obwiniony jest głuchy, niemy, lub niewidomy oraz zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności albo należy orzec karę aresztu.

Środki odwoławcze od orzeczeń wydanych w postępowaniu uproszczonym na posiedzeniu proponuje się rozpoznawać także na posiedzeniu, stosując odpowiednio recypowane przepisy Kpk określone w art. 109 § 2 Kpw.

9. W celu rozszerzenia zakresu stosowania trybu nakazowego zaproponowano zrezygnowanie z ograniczenia wysokości wymierzonej w tym postępowaniu grzywny (art. 93 § 1 projektu).

Według projektu wystarczającym uzasadnieniem do stosowania trybu nakazowego byłoby uznanie, że okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości (art. 93 § 2 projektu), a podstawą orzekania byłyby ujawnione dowody dołączone do wniosku o ukaranie, nie wyłączając notatki urzędowej (art. 93 § 2 projektu).

Dążąc do usprawnienia postępowania nakazowego posiedzenie w tym trybie odbywałoby się bez udziału stron (art. 93 § 1 projektu), nie byłoby więc obowiązku zawiadomienia stron i ich przedstawicieli oraz pokrzywdzonego o terminie posiedzenia nakazowego (art. 60 § 2 projektu). Te zmiany implikują powrót do instytucji sprzeciwu, którego wniesienie powodowałoby utratę mocy wyroku orzekającego nakaz karny i konieczność rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych.

W związku z tym należałoby dodatkowo recypować przepis art. 505 § 1 Kpk z wyłączeniem zdania drugiego, stanowiący obowiązek doręczenia odpisu nakazu karnego oskarżycielowi, a obwinionemu i jego obrońcy wraz z odpisem wniosku o ukaranie.

W nakazie należy przytoczyć przepisy o prawie, terminie i sposobie wniesienia sprzeciwu oraz skutkach jego niewniesienia.

Należało również recypować przepis art. 506 § 1-3 i § 5 Kpk określający, że obwinionemu i oskarżycielowi przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu do sądu, który orzekł nakaz karny, podmioty uprawnione do wniesienia sprzeciwu, termin do wniesienia, sąd do którego się wnosi sprzeciw, przesłanki odmowy przyjęcia sprzeciwu, skutki jego wniesienia oraz możliwość cofnięcia sprzeciwu.

Według proponowanej zmiany art. 38 § 2 nie będzie mogła zaistnieć sytuacja, by doręczenie nakazu nie było możliwe, nie zachodziłaby więc potrzeba recypowania przepisu art. 505 § 2 Kpk.

Konieczne było wyposażenie obwinionego i oskarżyciela w uprawnienie do złożenia zażalenia na zarządzenie odmawiające przyjęcia sprzeciwu (art. 94 § 2 projektu).

Istotnym rozwiązaniem jest propozycja prawomocności wyroku, którym orzeczono nakaz karny, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub sprzeciw cofnięto.

10. Zmiany proponowane dotyczące trybu mandatowego mają na celu rozszerzenie zakresu możliwości stosowania tego trybu przy zachowaniu przesłanek określonych w przepisie art. 96 § 1 i 2 Kpw.

Wychodząc naprzeciw postulatowi praktyki proponuje się wydłużenie okresu możliwości posłużenia się mandatem przy ujęciu na gorącym uczynku (art. 97 § 1 projektu).

W celu zrealizowania spłaty mandatu proponuje się, aby mandat karny wydany ukaranemu po uiszczeniu grzywny bezpośrednio funkcjonariuszowi, który ją nałożył stosowany był jedynie wobec osoby czasowo przebywającej na terytorium RP albo nie mającej stałego miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu (art. 98 § 2 projektu). Natomiast mandatem karnym kredytowym, wydanym ukaranemu za potwierdzeniem odbioru mogłaby być nałożona grzywna jedynie wobec osób, które stale przebywają na terytorium RP i mają w RP stałe miejsce zameldowania lub pobytu (art. 98 § 3 projektu).

11. Projekt ustawy był konsultowany z Sądem Najwyższym, Krajową Radą Sądownictwa, Naczelną Radą Adwokacką i Krajową Radą Radców Prawnych.

12. **Ocena skutków regulacji.**

Projektowana ustawa pozostanie bez wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz na sytuację i rozwój regionalny. Może natomiast przyczynić się do obniżenia kosztów postępowania w sprawach o wykroczenia i wydatków Skarbu Państwa z tym związanych przez zwiększenie efektywności rozpoznawania spraw przez sądy.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Sokr. Min. DH/ 3240 /2002/DPE/agg

Warszawa, 15. 10. 2002 r.

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

W związku z przedłożonym projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (pismo nr RM-10-220-02), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU

Jarosław Pietras

Do uprzejmej wiadomości:
Pan Grzegorz Kurczuk
Minister Sprawiedliwości

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 31 października 2002 r.

Cena 1,11 zł + 22% VAT

